

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

JORDBRUKSFORHANDLINGENE 2022

Kjersti Hoff
Webinar 19.05.2022

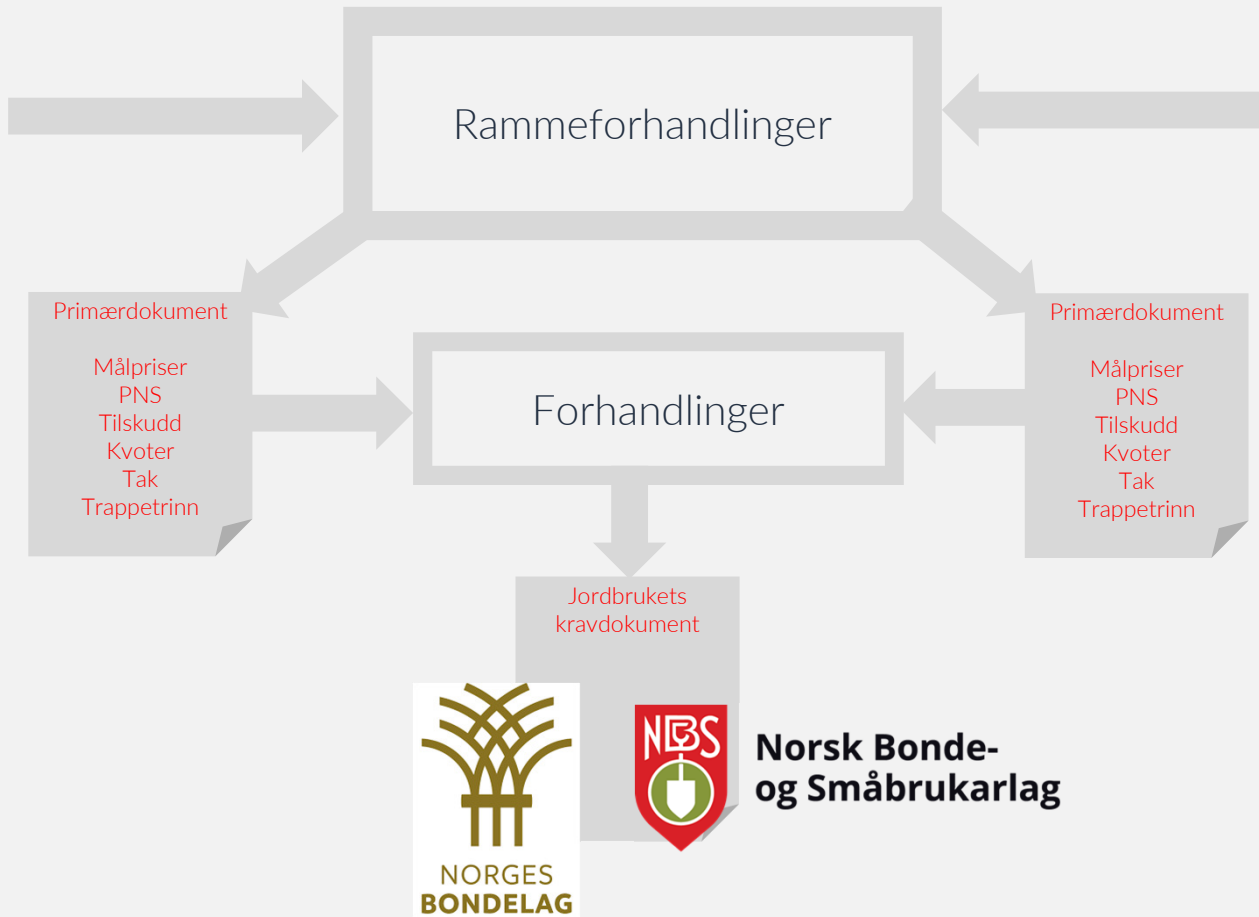
Bakgrunn inn i årets forhandlinger

- «Forenklede forhandlinger» i 2020
- Bondeopprøret våren 2021
- Umiddelbart brudd med staten i 2021
- Ny regjeringsplattform: tette inntektsgapet og 50% sjølforsyning
- Kostnadseksplasjon på innsatsfaktorer
- Tilleggsforhandlinger og strømstøtte
- Krig
- Juni 2022: «Inntektsutvalget» legger fram sin innstilling
- Tidfesta opptrappingsplan for alle produksjoner, landsdeler og bruksstørrelser

Årets utfordringer

- NBS ba om tilleggsforhandlinger
- NBS ba om gjødselkompensasjon
- NBS ba om å forhandle 2022 med egen protokoll for så å forhandle 2023
- NBS ba om en første start med forhandling inneværende år
- Svært krevende forhandlingsløp med forhandlinger for 2 år

JF 2022: Veien til et krav

Studiearbeid
Representantskap
Fylkesledere
Innspill fra andre org.
Prioriteringer fra styret
Mandat til FU

Overordna mål ligger til grunn

- Folk i arbeid, jord i hevd – bedre økonomi og høyere arealbruk
- God arealbruk – mer mat rett til folk og mer gras og norskprodusert fôr til dyra
- Bærekraftige produksjonsmåter – matproduksjon i et evighetsperspektiv
- Bruksstruktur for levende bygder og produksjonsmiljø

Mandat for forhandlingsutvalget i NBS

- 1.** Kompensasjon for kostnadsøkning i 2021 og 2022 forhandles på egen protokoll ved forhandlingene i 2022 og betales ut høsten 2022.
- 2.** Tetting av inntektsgapet
- 3.** Tiltak som gir økt selvforsyning og beredskap prioriteres. Det vil si:
  - Mer norsk fôr og planteføde fra inn- og utmark.
  - Korn og plantevekster til mat
  - Beite i inn- og utmark
  - Småskala grønnsaker, frukt og bær
- 4.** Husdyrproduksjonene tilpasses ressursgrunnlaget
- 5.** Tilskuddsveksten legges til første årsverk for å sikre små og mellomstore bruk tilstrekkelig løft.
- 6.** Målpriser økes betraktelig slik at mer av tilskuddene kan brukes til utjevning.
- 7.** Varig god lønnsomhet sikres ved å innføre produksjonsregulerende tiltak i de produksjonene det er nødvendig.
- 8.** De produksjonene med lavest årsverksinntekt ireferansebruksberegningene prioriteres først og sterkest.
- 9.** Regioner med størst tilbakegang i areal og gårdsbruk prioriteres.
- 10.** Gode kriterier for tildeling av investeringsmidler prioriteres. Lønnsomheten må opp før ramma for investeringsmidler økes.
- 11.** Tiltak som stimulerer til fortsatt mjølkeproduksjon på de brukene som driver med mjølk i dag.
- 12.** Alle tiltak skal kunne forsvares innenfor FN's bærekraftsmål

Hovedprioriteringer i årets krav

- **Beredskap og matsikkerhet i urolige tider:** Sørge for høyest mulig produksjon i 2022 og 2023 gjennom en ekstra utbetaling i år og full kostnadskompensasjon.
- **Inntektsløft:** Sikre norsk matproduksjon og starte på retningsendring for jordbruket. Redusere inntektsgapet til andre grupper betydelig, og styrke velferdsordningene.
- **Håndtere usikkerhet:** Bli enige om tiltak og løsninger innenfor jordbruksavtalen for å håndtere store svingninger og stor usikkerhet det kommende året.

Videre prioriteringer i årets krav

- **Sau:** driftstilskudd, utmarksbeitetilskudd....
- **Ammeku:** trinn, økt driftstilskudd, husdyrtilskudd, ku/kalv, utmarksbeite
- **Korn:** målpris, trinn i arealtilskudd, redusere proteinkrav
- **Mindre mjølkebruk:** driftstilskudd, pyramide
- Løsdriftskrav og prioritering
- **Velferdsordningene**
- **Kvotordning mjølk**

- **Struktur i egen gruppe**

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Regjeringen.no

Tema ▾

Dokument ▾

Aktuelt ▾

Departement ▾

Regjering ▾

Du er her: [Forsiden](#) • [Aktuelt ▾](#) • [Nyheter](#) • [Staten tilbyr jordbruket 10,15 milliarder kroner](#)

Del/tips

Skriv ut

Jordbruksoppgjøret 2022

Staten tilbyr jordbruket 10,15 milliarder kroner

Nyhet | Dato: 05.05.2022

Staten la i dag fram sitt tilbud til Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag i årets jordbruksforhandlinger. Staten tilbyr en samlet økning i inntektsmulighetene i 2022 og 2023 på 10,15 milliarder kroner.

Landbruks- og
matdepartementet

TEMA

Jordbruk

RELATERT

Jordbruksforhandlingene 2022

Krav fra jordbruket

Ramme 2023: 9,160 milliarder kroner
I tillegg: kostnadskompensasjon 2022
på 2,817 milliarder
Samlet krav: 11,567 milliarder kroner

- Legger opp til 100.000 kr i inntektsutjevning i 2023

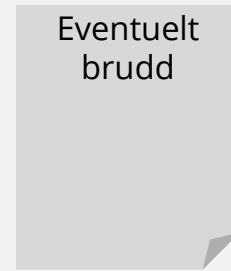
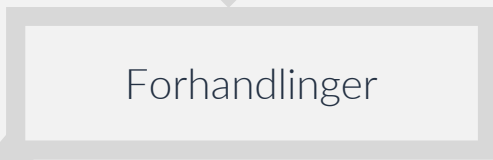
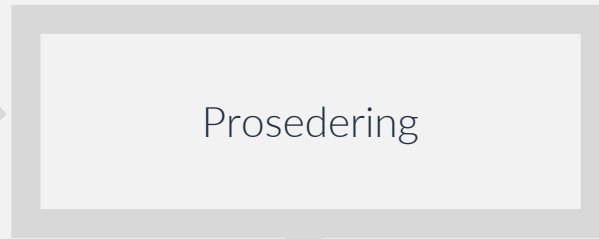
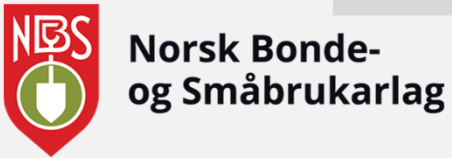
Tilbud fra staten

Ramme 2023: 8,9 milliarder kroner
I tillegg: kostnadskompensasjon
2022 på 2,817 milliarder kroner
Samlet sammenlignbart tilbud: 8,9 milliarder kroner

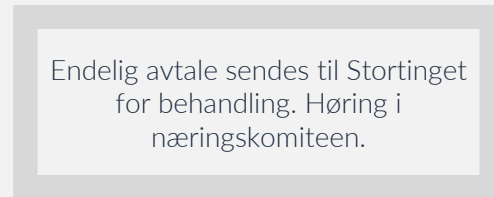
- Legger opp til 30.000 kr i inntektsutjevning i 2022 og 2023

JF 2022: Veien til en avtale

Avtale:
Det skrives en **sluttprotokoll**. Selve avtaledokumentet ferdigstilles av sekretariatet i LMD.

Jordbrukets krav/endelig resultat for 2023

Tabell 2.2 Tekniske forutsetninger for avtalen

	Grunnlag	Volum	Pris	Sum
	Mill. kr			Mill. kr
1. Produksjonsvolum	39 065			0
2. Prisendring på varer uten målpris	18 881		6,9 %	1 303
3a Gjødsel ¹⁾	3 080			1 790
3b Kraftfôr	9 629		4,8 %	460
3c Energi	3 724			0
3d Andre driftskostnader	11 114		2,6 %	290
3. Sum driftskostnader	27 159			2 540
4. Kapitalslit og leasing	10 133			373
5. Normalisert realrentekostnad	303			948
6. Arbeidsforbruk	15 847	-1,2 %	3,8 %	405
A. Sum lik prosentvis vekst, før komp. 2022				2 963
B. Kompensasjon for inntektsutvikling fra 2020-2022	2 400		3,8 %	2 491
SUM, rammebehov ved lik pst. etter komp. 2022				5 455
C. Økning fra prosent til kronemessig lik utvikling				287
D. Nivåheving i 2022 og ytterligere i 2023				1 618
SUM, ramme				7 360

	Grunnlag. BFJ året 2022	Volumen dring 2023	Pris- endring 2023	Ramme. Mill. kroner
	<i>Kostnadsdekning</i>			
0	Merkostnadsveksten 2022 videreført i 2023			1734
1a	3092		57,9 %	1790
1b	9629		4,8 %	460
1c	3724		0,0 %	0
1d	11114		2,6 %	290
2	10133			373
3	306			948
A	SUM Kostnadsdekning			5595
	<i>Økte inntektsmuligheter i markedet</i>			
4	Endret produksjon av norske jordbruksvarer			0
5	18881	0	6,9 %	1300
B	SUM Markedsmuligheter			1300
SUM	A- B, Dekke kostnadsvekst fratrukket økte markedsmuligheter			4295
	<i>Inntekt og arbeidsforbruk</i>			
6	18264	-1,2 %		-220
7	40550		25300	1030
8	40550		100000	4055
C	SUM Inntekt og Arbeidsforbruk, mill. kr			4865
SUM	Rammekrav (A-B+C), mill. kroner			9 160

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Målpriser

	Jordbruket	Staten	Avtale
Melk	36 øre	32 øre	36 øre
Poteter	90 øre	80 øre	90 øre
Grønnsaker og frukt	15 %	12%	15 %
Norsk matkorn	1,20 kr	0,90 kr	1,00 kr

Fra sluttprotokollen

Tabell 2.1 Økning i inntektsmuligheter for 2022 og 2023, sammenlignet med 2022, før oppgjør.

	2022	2023
Endring i målpriser 1)	1 207	1 488
Endret bevilgning på kap. 1150	2 000	5 505
Overførte midler	63	-
Endret verdi av jordbruksfradraget	298	367
Sum, mill. kroner	3 568	7 360

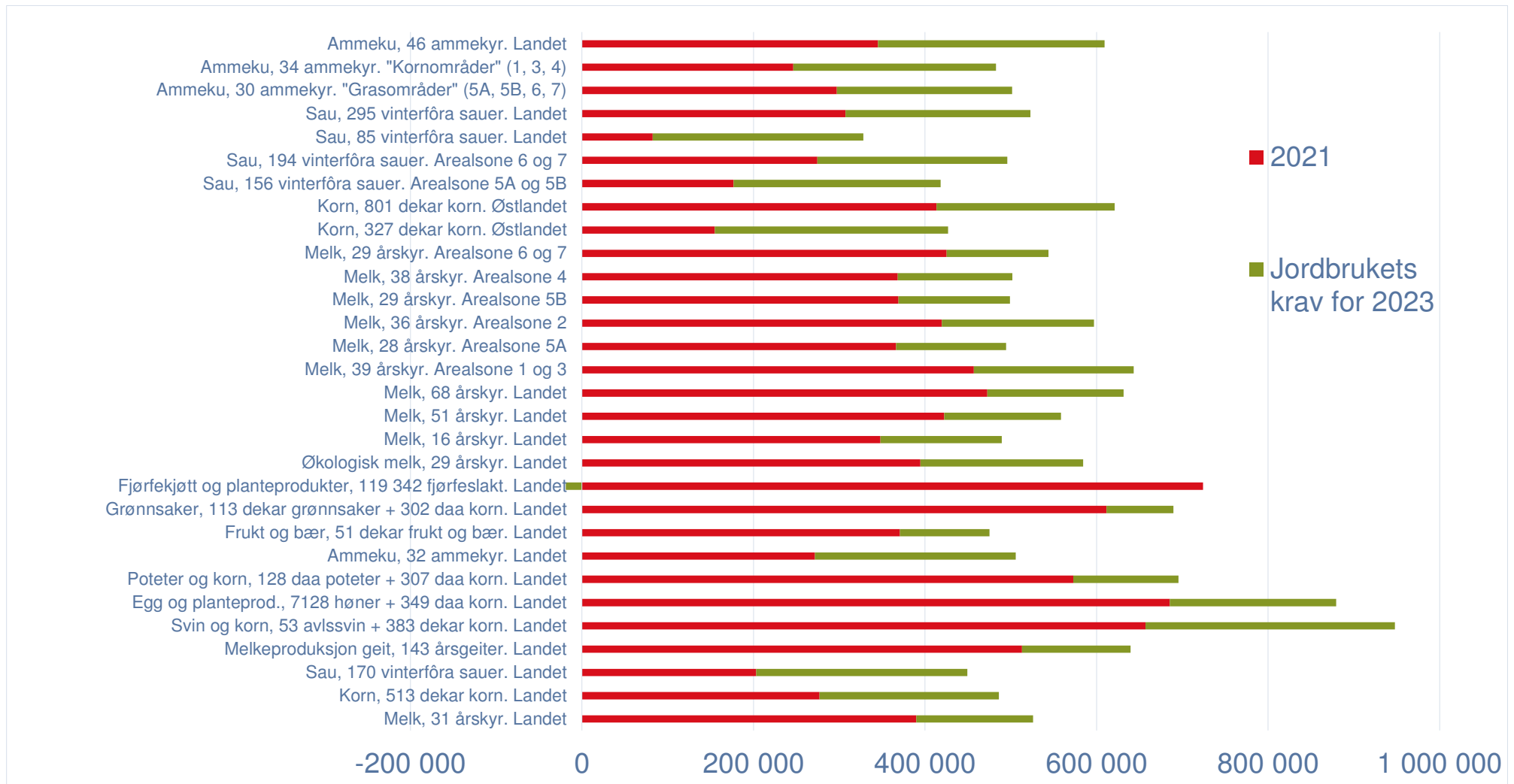
1) Deler av prisøkningene kan reverseres i fremtidige forhandlinger.

Avtalen innebærer at målprisene økes med et fullt årsutslag på 1 488 mill. kroner. Effekten av målprisøkningene i 2022, slik de regnskapsføres i grunnlagsmaterialet, blir 1 207 mill. kroner. Økning i målprisene går fram av vedlagte fordelingskjema.

Bevilgningen over budsjettet til jordbruksavtalen økes med 2 000 mill. kroner i 2022 og ytterligere 3 505 mill. kroner i 2023, til en økning på 5 505 mill. kroner sammenlignet med budsjett for 2022, før oppgjør. Totalt for 2022 og 2023 vil det bli utbetalt 7 505 mill. kroner mer enn budsjettet for 2022, før oppgjøret.

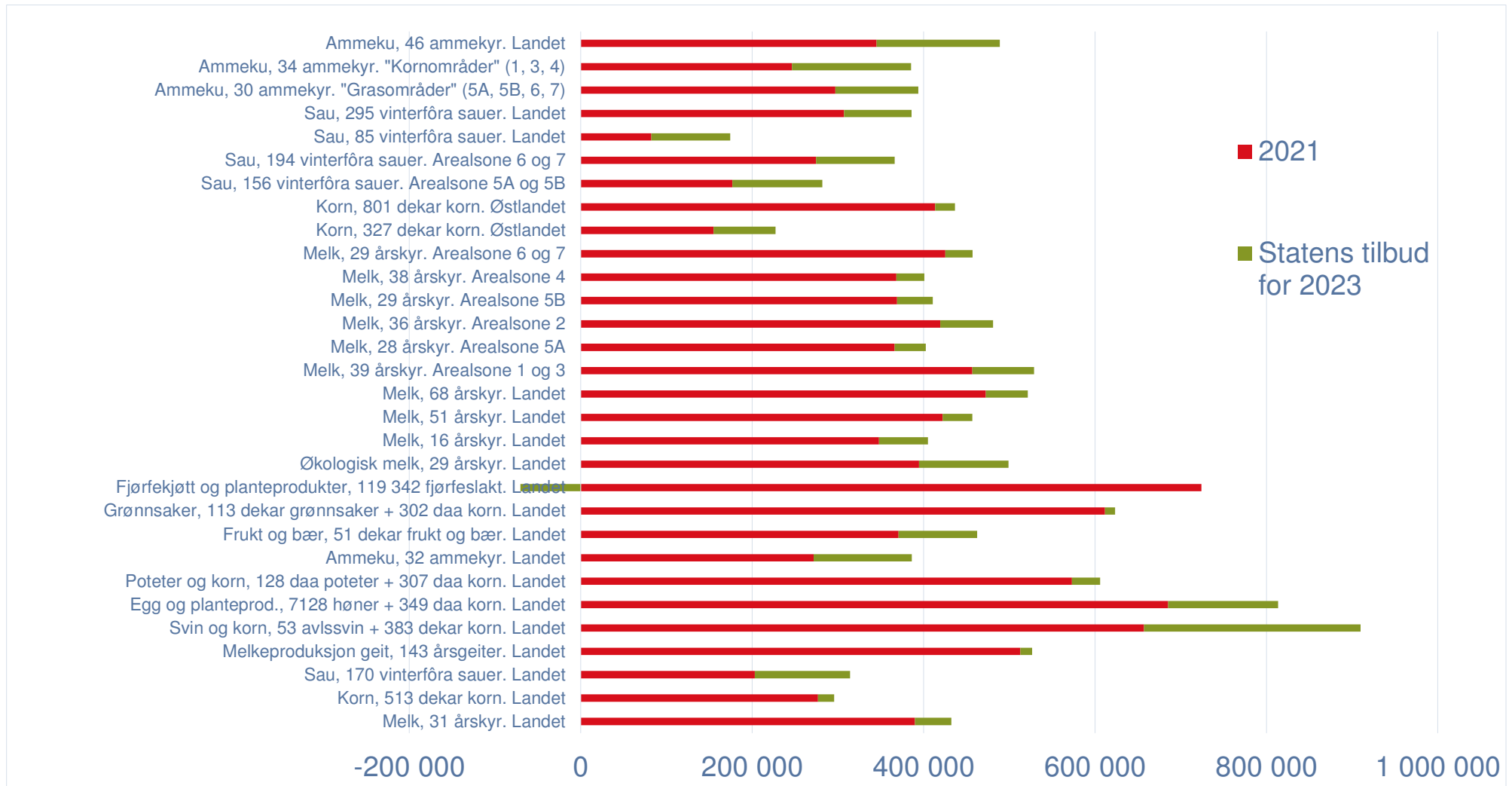

Referansebrukene: Jordbrukets krav

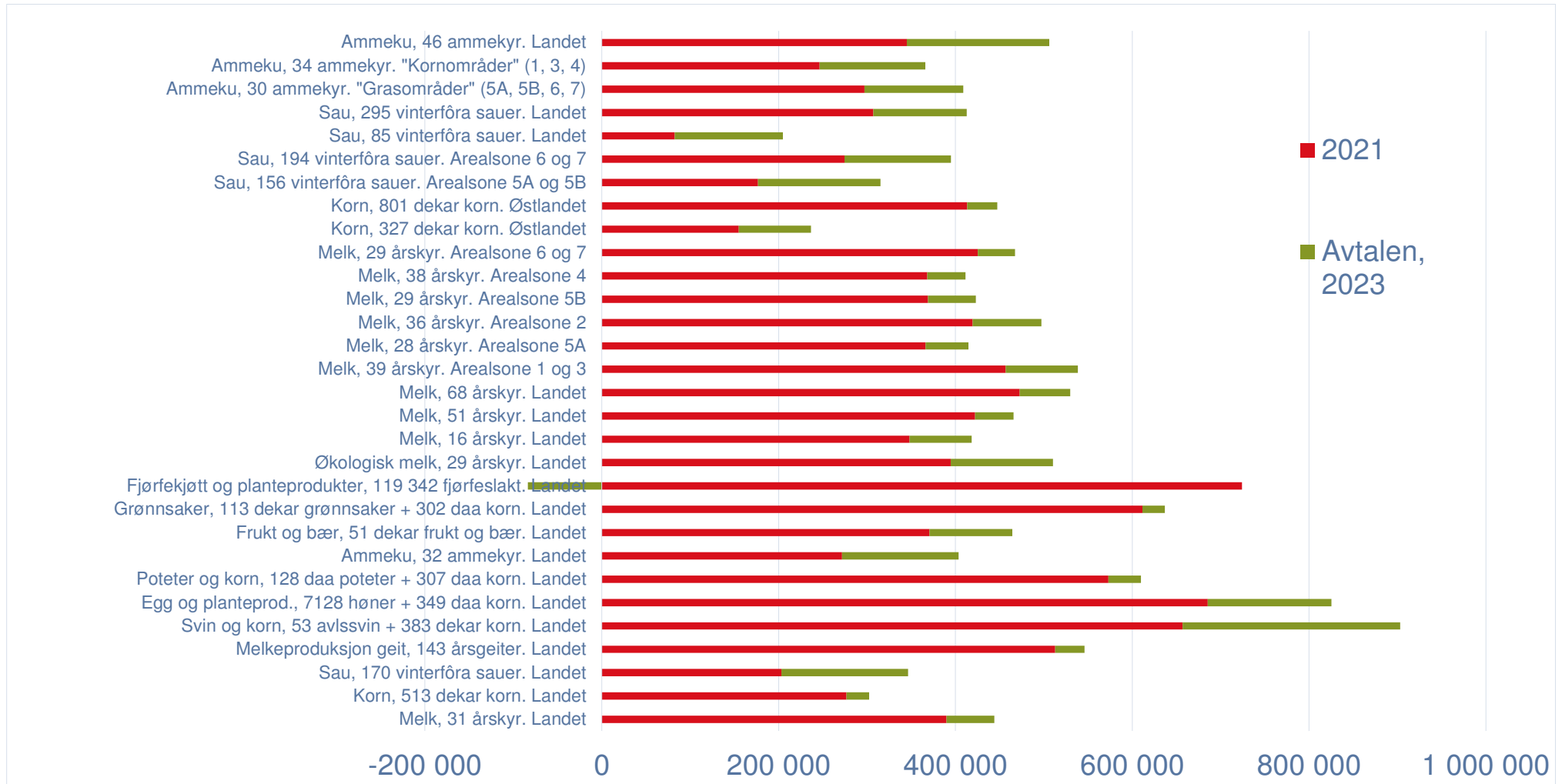
Referansebrukene: Statens tilbud

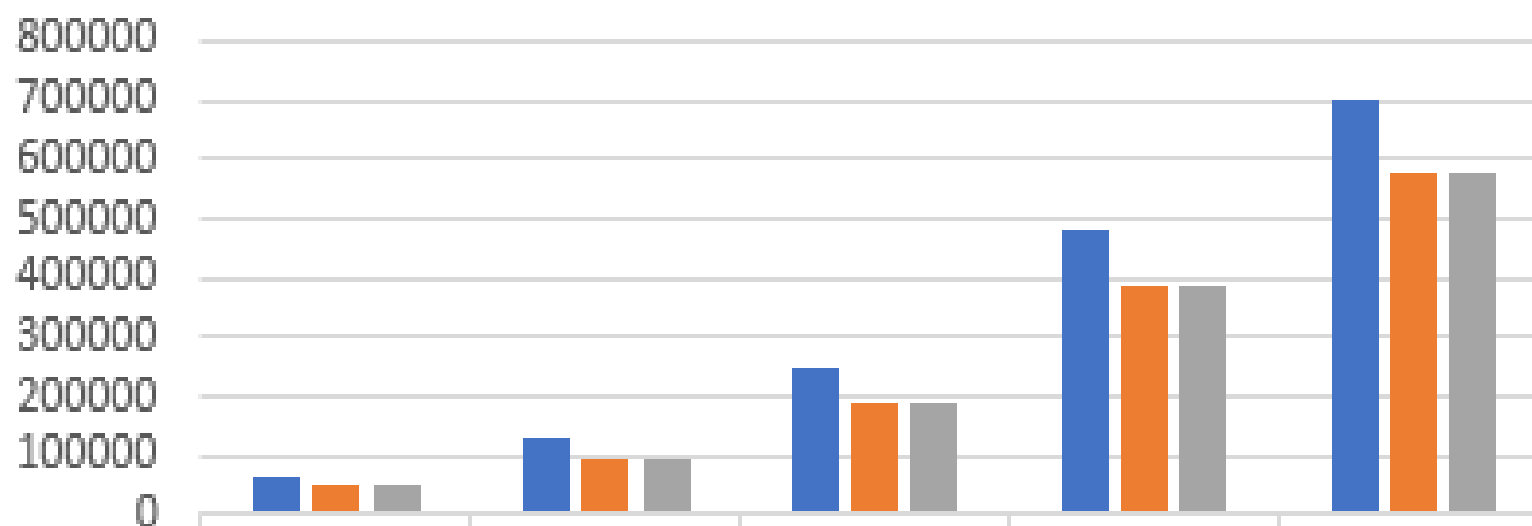

Referansebrukene: Avtalen

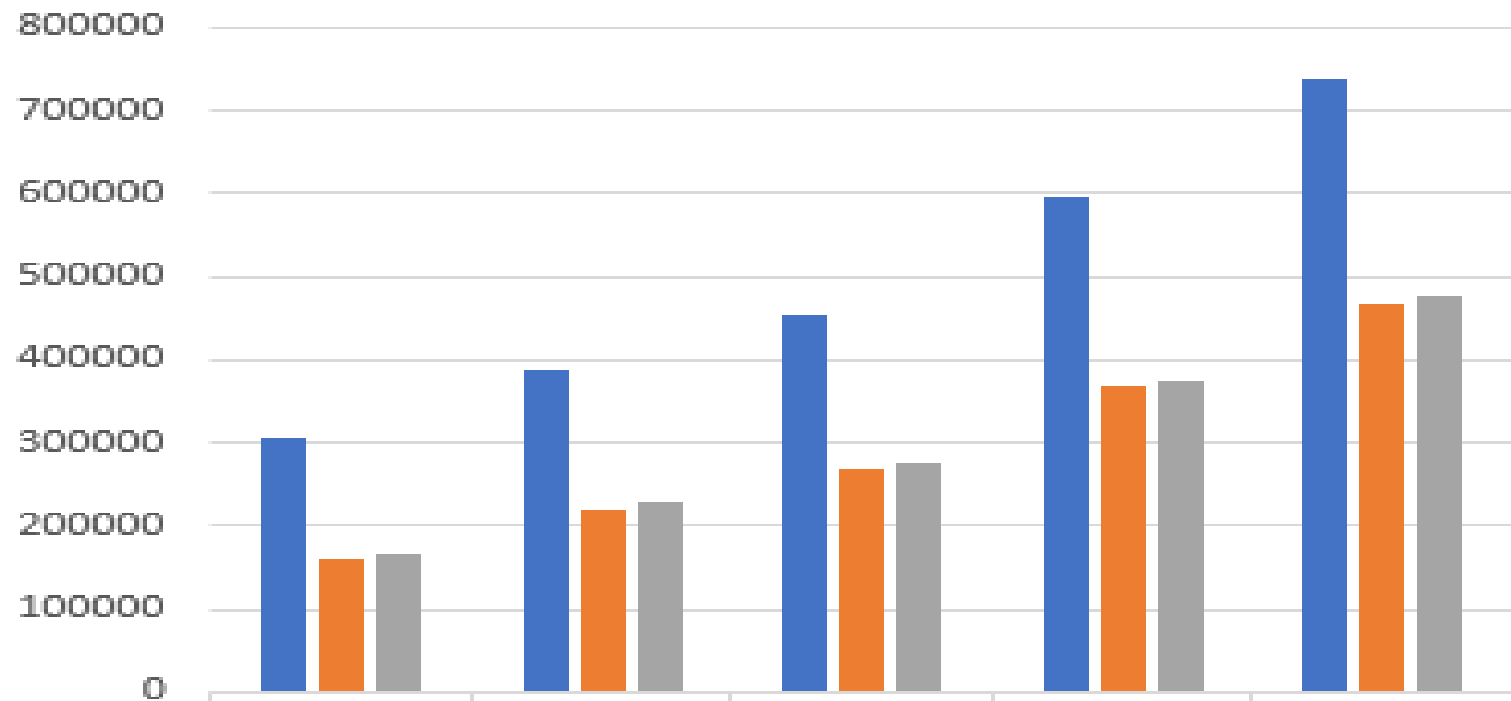
Endring korn sone 1 - JF 2022

	100 daa	200 daa	400 daa	800 daa	1200 daa
Jordbrukets krav	63800	127600	250200	485400	700600
Statens tilbud	47900	95800	191600	383200	574800
Avtale	48080	96160	192320	384640	576960

Jordbrukets krav   Statens tilbud   Avtale

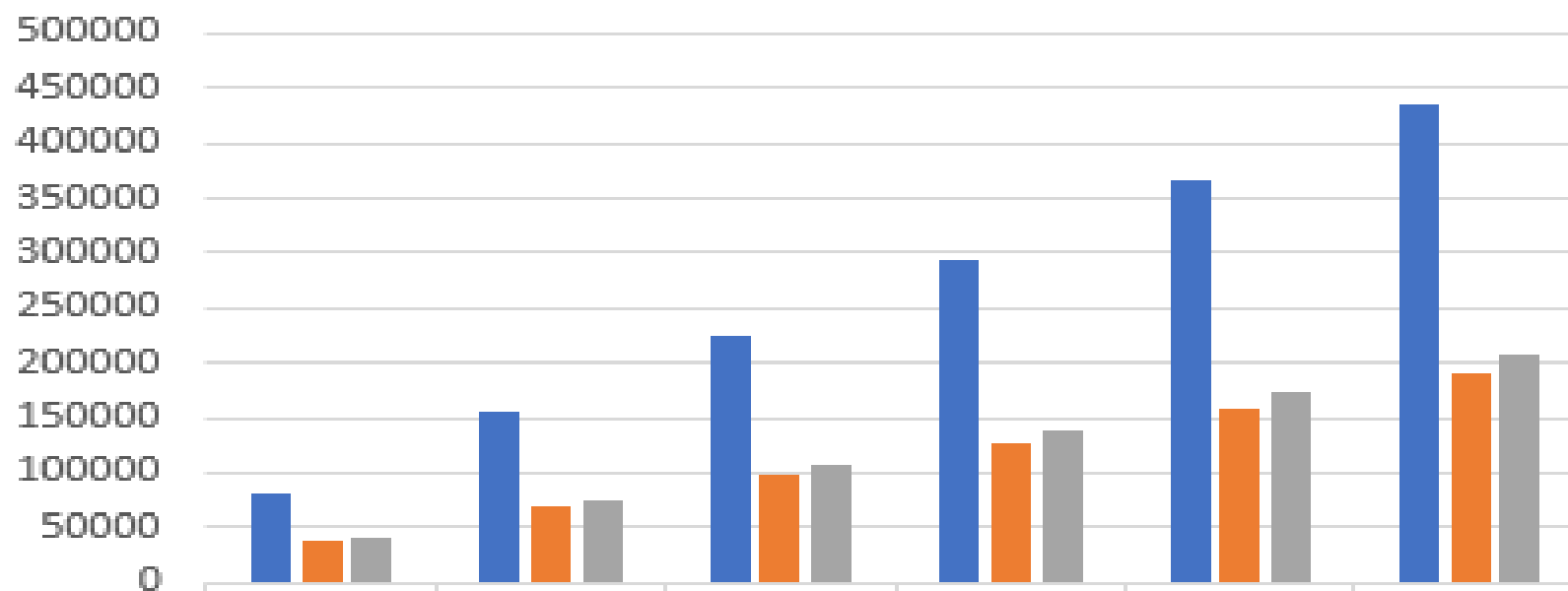
Endring melk sone 5 B - JF 2022

	15 kyr	23 kyr	30 kyr	45 kyr	60 kyr
Jordbrukets krav 2022	304659	388611	455055	597434	739813
Statens tilbud	161362	220581	268135	367891	467648
Avtale	166732	231207	276224	374165	479007

■ Jordbrukets krav 2022
 ■ Statens tilbud
 ■ Avtale

Ammeku lett rase sone 5 B - kr pr bruk

	10 ammekyr	20 ammekyr	30 ammekyr	40 ammekyr	50 ammekyr	60 ammekyr
Jordbrukets krav	81714	155554	223832	294266	365950	435384
Statens tilbud	38699	69304	98097	127796	157495	190694
Avtale	41155	74435	105904	139380	171755	207629

■ Jordbrukets krav   ■ Statens tilbud   ■ Avtale

Hva er bra:

- Kostnadskompensasjon
- Kronemessig lik og en start på opptrappingsplanen
- Løfta de som er lavest, sau, ammeku, korn
- Trinn på sau 1-75 vf sau
- Utmarksbeite sau og storfe
- Beitekoordinator NSG
- Bondens marked
- Norsk Gardsost
- Setring
- Avlingsskadeerstatning klarlagt
- RMP

Arbeidsgrupper mm

Struktur differensiering og tak

Kvoteordning mjølk

Setersatsing(utredning)

Økt norsk økologisk fôrråvare og
korn

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Rammene rundt jordbruksforhandlingene

ESA
WTO
KLD
SMK
EU
mm

WTO begrenser handlingsrommet i jordbruksoppgjøret

- Jordbrukets krav i årets forhandlinger ville sprengt taket i «gul boks» i både 2022 og 2023
- I årets jordbruksforhandlinger ble det fra statens side lagt stor vekt på at jordbrukets krav overskred dette rommet på 2,6 milliarder kroner.
- Uaktuelt for staten å diskutere prosent- og kronetoll (ikke forhandlingstema jf. Hovedavtalen)
- Internasjonale forhold påvirker i økende grad rammebetingelsene for jordbruket og matindustrien.

Hva skjer videre?

- **21. mai:** Regjeringa sender proposisjon om årets jordbruksoppgjør til Stortinget
- **Neste uke:** Høring i næringskomiteen
- **16. juni:** Jordbruksoppgjøret behandles i Stortinget

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Krav, tilbud og resultat 2010-2022

	Jordbrukets krav	Statens tilbud	Resultat	Avtale med	Regjering
2010	1 865	750	950	NB	AP, SV, SP
2011	2 600	1 000	1 420	NB	AP, SV, SP
2012	2 205	900	900	brudd	AP, SV, SP
2013	1970	1020	1270	NB/NBS	AP, SV, SP
2014	1 500	150	425	brudd	H/FrP
2015	950	90	400	NB	H/FrP
2016	860	90	350	NB	H/FrP
2017	1 450	410	625	brudd	H/FrP
2018	1 830	1 000	1 100	NB/NBS	H/FrP/V
2019	1 920	1 000	1 240	NB/NBS	H/FrP/V/KrF
2020	-	-	750	(NB/NBS)	H/V/KrF
2021	2114	962		brudd	H/V/KrF
2022	11 567	8 900*	10 900**	NB/NBS	AP/SP

*Grunnet ulike beregninger er tallene for 2022 noe usikre. Statens sammenlignbare tilbud var 8,9 mrd kr, mens statens tilbud var 10 150 mrd kr. Dette inkluderer målpris, som ikke vanligvis er beregnet inn i jordbruksoppjøret.

** Inkl. målpris (ikke inkludert i resultat for foregående år)

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Akersgata 41, 0158 Oslo

Tlf: 22 00 59 10 • post@smabrukarlaget.no

facebook.com/smabrukarlaget

instagram.com/bondeogsmabrukarlaget

WWW.SMABRUKARLAGET.NO